

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 2.)
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

Götterdaemmerung.

Arad, 31 Ianuarie.

Da, este adevărat, mișcarea noastră este o revoltă. Ori cum ar speria cuvântul acesta pe bunii noștri români, trebuie să-l spunem. Iată pentru ce.

După ce în pasivitate ne-am moleșit redactând „pronunciamente” și vărsând lacrimi mai mult sau mai puțin de crocodil pe ruinele politice noastre, după ce a venit „activitatea”, ori ce om care își știe da seama de importanța cuvântului „politică” a așteptat dela conducătorii neamului nostru o adevărată activitate intensă și sistematică care să închege rândurile noastre, să ne dea o organizație politică vrednică de forța latentă care zace în noi. În fiecare român se lămură din ce în ce mai mult dorința după o luptă politică modernă, care să știe acumula toate energiile neamului nostru. Se aștepta în sfârșit o regenerare a luptelor noastre politice.

Mulți nu au putut însă înțelege, atunci în beția triumfului noului curent, că se aștepta prea mult dela această schimbare de tactică politică. Aceasta dintr'un singur motiv: noul curent activist, adevărat că era nou, dar oamenii cari îl aduceau sau pentru cari se aducea erau în cea mai mare parte vechi. Au fost ridicate la suprafață de activitate și vr'o câteva elemente tinere, e drept, dar aceste nu s'au dovedit capabile să reziste influinței majorității, după cum vom vedea.

Cine era să prindă în mână frânele politice noastre în era aceasta nouă, pregătită prin o fundamentală schimbare politică? Se știe, nu trebuie să mai pomenim nume. Niște oameni crescuți în spiritul molliu al pasivismului, suflete răsărite în umbra unui sistem politic nenorocit, indivizi cu multă îndemânare în mânuirea frazelor bombastice remase moștenire dela o generație mare, care a fost pătrunsă de înțelesul lor, personaje, uneori foarte simpatice, dar lipsite cu desăvârșire de o înțelegere superioară a rostului politice. Ce era politica pentru acești oameni? În primul rând: afirmarea naționalității tale — în treacăt fie zis, aceasta se considera ca o enormă jertfă adusă pe altarul neamului — a doua oară: un discurs fulminant ținut la o ocazie din care puteai să storci cu mare greutate numai două constatări de om neputincios: ne bat ungurii... noi fii mamei Rome. Era destul să te afirmi român și să constăți că ne copleşesc ungurii, ca să treci de mare om politic în fața acestor „pasiviști” intrați în „activitate”, sau după terminologia de astăzi, „activiști” intrați în „pasivitate.”

Ei bine, putea să desvolte „activitate” o „pasivitate” sadea? Necondiționat că nu. Puteau niște oameni cu o astfel de

mentalitate, chiar și pe lângă cea mai mare bunăvoință, să satisfacă așteptărilor mulțimii noastre? Evident că nu.

Se va zice însă, și cu drept cuvânt:

— Bine, dar activitatea a adus cu ea o seamă de oameni tineri. Aceștia nu pot încăpea în cadrele tabloului de mai sus.

Nu ne vom apuca acum să facem distincții fine, cari s'au mai făcut de altfel, nici nu simțim deocamdată necesitatea să disecăm aceste elemente tinere. E destul dacă insistăm asupra unei împrejurări de o capitală importanță.

În somnul de moarte al pasivității, se știe, în rândurile noastre s'a produs o nepăsare păcătoasă față de partidul nostru național. Mulțimea mergea la toate alegerile cu candidații străini, urmând principiul „cine dă mai mult”, încât scriitorul ungar Mikszáth, într'o năvelă a ajuns să pună în gura unui ministru ungar care căuta pentru un membru al partidului liberal lipsit de popularitate un cerc, următoarea frază:

— Du-te la Oravița, te aleg valachii.

Această nepăsare generală a dat frânele conducerii în mâinile câtorva oameni. Acești puțini erau singurii „reprezentanți ai națiunii”. Acești puțini au avut darul, ori mai bine zis norocul, să fie deadreptul zeificați în gazete pentru alipirea lor către programul național și pentru așa zisa luptă națională a lor.

Ce a rezultat însă de aici? Când s'a declarat „activitatea” idolii noștri s'au așezat fără nici o întrebare în jilțurile de conducători. Ei, zeii națiunii. Cine ar fi îndrăznit să le conteste dreptul acesta? Aveau ei convingerea că numai ei sunt chemați și capabili să conducă destinele neamului, plus codița tinerilor care le-a dat această situație nouă, incomparabil mai bună decât cea „pasivistă”.

Convingerea aceasta au dus-o și pe mai departe până acum în zilele noastre. Tinerilor cari au intrat la conducere le cădea nespuse de bine — și aici găsim marele lor păcat — să se constituie în sacrosancti idoli naționali și ei. (motivele le știm noi!) În chipul acesta, nu trebuie să ne mirăm dacă ne-am trezit deodată cu vr'o zece-cincisprezece autorizați, aproape bolnăviți de închipuirea lor ridicată la valoare de dogmă.

Înzadar te vei ridica din colțul tău umil nepretențios gregar, să-ți spui și tu observațiile tale pornite din inimă și gând curat, zeii națiunii se vor opri în fața ta schițând un gest cezarianic:

— În numele națiunii, eu doctor Cutare, te pocnesc în numele tatălui, cu experiența mea, cu trecutul meu, cu suferințele mele!

Acum pas de te mai pune cu oamenii aceștia! Ce-ți pasă de munca colectivă a unui neam întreg care trebuie dezvoltată. n'ai decât să te supui zeilor, cari interzic muritorilor vr'un amestec oarecare în politica națională. Ce-ți pasă de progresul luptelor noastre politice care trebuie să se înfăptuiască, chiar și pe urmele progresului dușmanilor noștri, tu trebuie să-ți astupi gura căci Jupiter tonans travestit (destul de caraghios) în A. C. Popovici, te încinge în fulgere de insulte și calomnii. Tu biet om care nu te poți lăuda cu zece discursuri politice și cu cinci mii de laude la gazetă, tu trebuie să taci. Să nu muncești, numai să taci și să-ți argăsești palmele când zeii se coboară pe pământ. Tu biet gazetar care robotesti zi de zi cutremurându-te în fiecare clipă de toate durerile și necazurile neamului tău, tu să scrii plătitudini la gazetă și să nu care cumva să te avâți la sinceritate, căci, me Hercule, ești potopit cu lipsa de diplome și sărăcia ta curată. Iar de se întâmpă să mai fii și poet, în cel mai bun caz scrie o odă comitetului național, dar să nu te amesteci în politică, că te mănâncă... zeii.

Atunci toate se petrec în cea mai perfectă liniște. Zeii vor hălădui mai departe acoperiți de glorie și nelucrare, iar nația românească va muri înghițită de adorarea aceasta.

Așa ar fi să fie, dacă... Olimpul nu ar fi murit cutremurat de adevărul lui Hristos.

Vremurile s'au schimbat însă. O generație tânără și entuziastă, care își înțelege perfect menirea ei și nu se lasă intimidată de nici un fel de pervertire, o generație care nu-și face un merit din datoria ei față de neam, care nu concepe politica în chipul unei serii nesfârșite de toasturi și discursuri sarbede, o generație prea puțin romantică dar cu atât mai trează în judecățile ei, pregătește un jalnic dar necesar și folositor. *Götterdaemmerung*. Era și vremea de altfel. Astăzi când toate popoarele dezvoltă sfurtări uriașe pentru a se consolida cât mai mult, când luptele naționale sunt mai aprige și mai primejdioase, noi nu ne putem pierde vremea cu tămăierea unor oameni. Ei au trebuit și trebuie să apună cu ultimul rest al generației lor. Și să nu fim sentimentali. Operația aceasta umblă cu multe dureri, este însă nesfârșit de așteptată. Glasul vremii o cere și generația noastră tânără o va îndeplini cu rizicul de a suferi orice. Motivul repeziciunii, am putea zice violenței cu care lucrează, se explică foarte ușor: economia de timp și mânia zeilor cari nu vreau să creadă în apropiatul lor apus.

Deci, să nu ne întristăm. Vor muri zeli, dar ne va rămâne un idol căruia să ne închinăm, acesta va fi munca națională colectivă, organizată și regeneratoare.

Atacuri nedemne la adresa mitropolitului dela Blaj. *Presa unghurească, mai ales câteva mici foi provinciale, publică articole pline de cuvinte bătărane la adresa Ex. Sale a mitropolitului Dr. Victor Mihalyi dela Blaj, pentru că în șematismul arhidiecezei sale numele parohiilor (comunelor) este scris și românește. O astfel de gazetă de provincie pune în fruntea articolului său chiar cuvintele insultătoare „Oláh arcátlanáság...”*

Prea Sfințitul dela Blaj poate să aibă, însă, mângâierea că și-a făcut numai datoria.

Alianța Justhiștilor cu social-democrații Partidul social-democrat din Budapesta a convocat pe Marți seara mai multe întruniri publice, la cari au luat parte și fruntașii partidului justhist pentru a face propagandă cât mai întinsă în favorul votului universal, egal și secret.

După întrunire, asistența de mai multe mii a mers în fața clubului justhiștilor, unde i-a făcut ovații lui *Justh*.

Mulțumind pentru aceste ovații, *Justh* a atacat guvernul contelui *Khuen-Hédervary*, declarând că el *Justh* și partidul lui sunt hotărâți să pună capăt sistemului politic de azi, care dă țara pe mâna oligarhiei și plutocrației.

Justh a încheiat cu declarația că în această țară nu va fi pace, până nu se va introduce *rotul universal, egal și secret*.

Guvernul și opoziția unghurească. Tratatul formal n'au început încă între guvern și opoziție, dar se vor relua în vremea cea mai scurtă. Vineri și Sâmbătă, Camera deputaților nu va ține ședință. În ședința de Luni va relua, însă, discuția reformelor militare.

De vacanța aceasta de trei zile guvernul va profita pentru inițierea tratativilor de împăcare. În ce privește rezultatul acestor tratative, cercurile politice din Budapesta sunt foarte pesimiste, mai ales în urma informațiilor presei vieneze, care spune că ministrul-șef al contelui *Khuen-Hédervary* s'a întors din Viena fără concesiile naționale mai de seamă.

Bismarck-ii noștri.

„Bismarck a putut înfăptui unirea statelor germane numai fiind condus de cel mai intransigent absolutism”... **A. C. Popoviciu.**

În Viena, cu prilejul serbărilor jubilar ale societății academice „*România Jună*”, au luat cuvântul și domnii *Vajda* și *A. C. Popoviciu* ca, după ce, împrumutat, s'au făcut unul *Bărnufiu*, celalalt al doilea *Șaguna*, — să dea tinerimei lecții politice. Supărați că tinerimea română n'a voit să aprobe încercările lor de-a introduce cearta și în sinul tinerimei dela universitatea din Viena, în lecțiile lor politice au mers mai departe decât ar fi dorit, poate, ei înșiși.

D. A. C. Popoviciu a combătut spre pildă cu toată energia principiul „*incorrect*” la care ne luăm refugiul cu toate ocaziile: „*Prin noi înșine*”, spunând, între altele, că n'are sens accentuarea acestui principiu azi, când Austro-Ungaria are lipsă de ajutorul Triplei-Alianțe etc.

D. Aurel C. Popoviciu este cunoscut și peste hotare, — unde s'a... retras după un proces politic — ca unul dintre cei mai acreditați apărători ai *ideilor reacționare*.

Înțelegem, deci, foarte bine cum acelaș dn *Popoviciu*, în acelaș discurs, a încercat să facă și apologia celui mai „*intransigent absolutism*”, cu vădite aluzii la situația noastră politică internă.

Să ne îngăduie cititorii să analizăm, așa în treacăt, această apologie... cu aluzii.

„*Bismarck a putut înfăptui unirea statelor germane numai fiind condus de cel mai intransigent absolutism. În plenul ședinței avea curajul să spună majorității că nu ea reprezintă mentalitatea națiunii, — ci el, și de aceea lucrează împotriva voinței ei!*” a spus reacționarul nostru dela București.

Mărturisim cu toată sinceritatea că în situația de destrăbălare în care am ajuns

pe urma „conducerii” noastre... cumiști, poate mâna de fier a unui *Bismarck* ar putea să facă ordine. Mărturisim, însă, cu aceeaș sinceritate că, în ciuda tuturor opintirilor și aspirațiilor de dictatură în partidul național-român, suntem încă departe, foarte departe, de această vreme de îndrumare națională și desinteresată a politicii noastre de partid.

D. A. C. Popoviciu n'a spus nimic nou, când, proclamând rezultatele binefăcătoare ale absolutismului lui *Bismarck*, a voit să proclame și la noi un astfel de absolutism. N'a spus nimic nou, căci noi și dimpreună cu noi au putut să constate toți cei ce judecă și cumpenesc faptele cu logica minții neprevenite — că mulți, prea mulți dintre așa numiții noștri fruntași aspiră, colectiv sau individual, la rolul de *dictator*, de conducători *fără răspundere*.

Bismarck, admitem și noi, a fost un îndrumător absolutistic, dar a fost în acelaș timp o individualitate puternică, o minte superioară, ale cărui aspirații de dictator nu s'au sprijinit numai pe o *ambție bolnavă*.

Unde să căutăm oare noi *Bismarck*-ul nostru care să poată spune că „el reprezintă mentalitatea națiunii”? Cine să fie la noi acest *Bismarck*, care să îndrume politica noastră cu „cel mai intransigent absolutism”?

Ar fi să fie oare lașitatea sa *Vasile Goldiș*? Sau grandilocventul erou al vorbelor asudate *Ștefan C. Pop*? Sau maestrul insultelor și al calomniilor *Alexandru Vajda*? Sau poate ar fi să fie d. *Dr. Teodor Mihali*, care spre pildă despre importanța administrației comitatense știe atâta că poți pacta cu *fișpanul comitatului* pentru a-ți asigura propriul tău cerc electoral?

Cine să fie acest *Bismarck* al Românilor, care să reprezinte el „mentalitatea națiunii”?

Poate iscusitul bărbat politic *D. Valer Branisce*, care pe vremea alegerilor a

Peter Rosigger.

— Păcatul unchiului. —

Trad. de I. Radu.

Păcatele unchiului să le dea în vileag nepotul? Ca și cum el n'ar avea o sumedenie de păcate, dintre care unul poate face cât trei de ale unchiului. Dacă însă se poate vorbi de păcatele omului despre care cred eu, atunci, se poate vorbi numai de păcatele făcute de voie bună și din o prea mare îngăduință.

Un păcat însă tot are și e destul de mare, deși tocmai păcatul acela l'a făcut mai viu. Târziu, după ce unchiul meu îmbătrânise și sărăcise, pe când ședeam eu dânsul sub un nuc, îmi zise, ca din senin: „Da așa-i pe lumea asta, Petre. Acu mi-a secat și mie izvorul vorbelor adânci. Odată sfătuiam și eu oamenii, să fie cinstiți și harnici. Acum nu mai am putere. Cime are singur o sarcină în spate, același nu-i-se îngăduie să dea învățături, pe care singur nu le poate urma.”

„Cred, unchiule, că vei fi având pe suflet multe păcate!”

„Crezi? Nu știu. Multe sau puține, e tot una, vorba e că te apasă. — Nu mi-ai putea spune Petre, de mai trăiește Toader Lăcătușul, care pe vremuri își avea fierăria în Piatra-Neamț? Înainte cu treizeci de ani, îi vândusem acestuia cărbuni”.

„Toader Lăcătușul? Trăiește, cum nu, în Bistrița. M'am întâlnit de câteva ori cu el”.

„Te întâlnești cu el? Și cum se poartă cu

tine? Nu ți-a spus vre-odată ceva? Nimic?! Dă, nici n'are, de unde să știe. Ascultă, dragul meu, față de omul acela mai am datorie. El poate n'o știe, dar eu n'am uitat-o. Mi-ar părea bine, dacă aș putea să scap de ea. Ar fi un păcat greu dacă aș muri așa, căci eu încă nu sunt deslegat. Părintele mi-a spus să-l ispășesc”.

Unchiul mi-a istorisit povestea. De voiți, să v'o spun, e nevoie de o mică pregătire.

Ca toți țărani cari locuiesc la munte, unde au pădurea la poartă, așa și unchiul meu avea mangal de vânzare, pe care se pricepea de minune, să-l facă, și-l ducea apoi, pe valea Bistriței, lui Toader Lăcătușul în Piatra-Neamț. Iarna când era drumul bun de sanie, își umplea dricul saniei de cărbuni negri, sticlitori, înjuga o pereche de boi, și hâis i Plăvan, cea Duman, pe valea Bistriței, spre Peatra-Neamț. Măsura pe care o întrebuițau era un coș, cam de 10 kgr., iar coșul se vindea cu un leu. Socoteala o făceau, de obicei, la sfârșitul lunii. P'atunci, eu eram slugă la unchiul meu. În dricul saniei noastre încăpeau unsprezece coșuri. Când ajungeam cu sania încărcată înaintea ferăriei lui Toader Lăcătușul, unde aveam să descărcăm cărbunii, totdeauna ne întâmpina un om cu barba roșie, cu blana de oaie, trasă peste față, până la ochii mici și negri, care sclipeau deasupra ei. Acesta ținea socoteala cărbunilor aduși de țărani. Cu toate că măsura obișnuită era coșul, uneori ne probăluia numai din ochi. La întâia măsurătoare, dricul nostru a avut unsprezece coșuri, la a doua, cam după patrușprezece zile, tot unsprezece. Și când cel ce măsura, ne cercă, mai târziu după o lună găsi pentru a treia oară, nici mai mult nici mai puțin decât

11 coșuri. Atunci măsurătorul zise: „Văd că la omul ăsta-i totdeauna rinduală”. De atunci înainte numai îl însemna în catastiv, fără să-l mai măsoare. Unchiul umplea sania regulat, iar la sfârșitul fiecărei luni, primea plata pentru numărul săniilor aduse, de câte unsprezece coșuri fiecare.

Despre lucrul acesta-mi povesti el mai târziu, de multe ori, când stam amândoi sub nucul din fața casei.

„Noi țărani”, îmi spunea unchiul, „nu areori, ocăram pe măsurător, pentru că ne cerca des cu măsurătoarea și totuș măsura prea rar. Când era ceva lipsă la sania unuia, acela potrivea cărbunii în coș, așa fel, că ieșeau douăsprezece coșuri, pe dinafară erau cu vârf, iar în lăuntru, între bucățile de cărbuni, puteai băga pumnul. Când se răsturna coșul nu se înțelegea, de aceea zic eu, că măsura prea rar. Vecinii mei, ani de zile au făcut așa. Era o minune când nu era lipsă. Și cum săniile mele fuseseră măsurate de trei ori la rînd și nu găsise nimica lipsă, ba încă totdeauna prisocea, îmi zise Neculae, vecinul meu: pentru tine-i tare ușor, poți să încarci cât vrei, că nu te cercă nimeni. — Ba nu, dricul săniile mele are o măsură de unsprezece coșuri și eu trebuie să încarc atât. — Pentru că nu ești cuminte, zise vecinul Neculae. Doar nu i-oi duce eu mai mult! Că și așa se îmbogățește cu cărbunii noștri, iar noi muncim și ne tărâm pe genunchi anul întreg. Tai lemnul, îl despici, îl arzi, și-i aduci cărbuni de-agata, tocmai din creerii munților. N'ai simțit cât de amară-i pânea asta? Ș'apoi ori cât de bine ai încărcat, pe drum se fărîmesc și se împuținează. La dreptul vorbind, ar

stat de vorbă cu toți oamenii guvernului cari au voit să stea cu el de vorbă — ca să-l tragă cu toții pe sfoară? Sau marele nostru organizator *Dr. Ioan Suciu*, care, fără să știe ce vrea, după ce a fost prieten cu toată lumea și s'a certat cu toată lumea, a ajuns azi certat cu sine însuși? Sau e să fie d. *Dr. Vasile Meșter*, care a redevenit naționalist după ce guvernul unghuresc nu i-a primit candidatura cu program guvernamental?

Unde să-i căutăm pe *Bismarck*-ii noștri? Ar fi să fie d. *Dr. Iustin Marșiecu*, care a surghiunit din casa sa ori ce carte românească? Sau inocenții, sub raport intelectual, *Dr. Aurel Grozda* și *Dr. Cornel Iancu*?

Sau poate *Bismarck*-ul Românilor vrea să fie însuși d. *Aurel C. Popoviciu*, generalul viteaz care, strecurându-se în toiul luptei din linia de foc, a dat o pildă vie cum poți fugi mai cu profit?

Ori unde am căuta, nu vedem nici energia de acțiune, nici forța de judecată, nici înțelegerea logică a faptelor și, înainte de toate, nu vedem *dragostea desinteresată pentru idealul național*, care l'a caracterizat pe *Bismarck* al Germanilor. Constatăm numai ambiții bolnăvicioase și dorul de-a parveni — cu ori ce preț.

Le lipsește tuturor respectul convingerilor *altora*, pentru că ei înșiși n'au convingeri...

Am putea să încheiăm aici aceste rânduri, dacă nu ni-s'ar impune câteva considerații și de alt ordin.

Organul autorizat al partidului național-român, pus în serviciul unui absolutism rațional și interesat, vreme de un an de zile a combătut, cu toate mijloacele, numai convingerile *altora*, pentru ca, distrugându-le, să readucă în partid disciplina și solidaritatea — lipsei de convingeri.

Dar este un titlu de mândrie pentru noua generație tinăra că nu s'a găsit în sinul ei nici un om de seamă care să-și vâ-

ză convingerile și să se pună în serviciul pornirilor reacționare. Organul autorizat a fost nevoit să-și adune condeie simbriașe din ceata celor cari văd în gazetărie o *meserie lucrativă* pe care o exerciți în slujba celui care te plătește mai bine, — și nu o *chemare* pe care o împlinești în slujba neamului și a unei cauze drepte.

Oameni lipsiți de convingere, călăuziți numai de dorul de a parveni cu ori ce preț și condeie sâmbriașe cari vor să stoarcă *soldă* cât mai grasă...

Oare n'au răsărit vremile *condottieri*-lor evului mediu?

Oracolul dela Lugoj.

O dată istorică — pe care o salvăm.

În goana furtunată a atâtor întâmplări dureroase câte ne-a hărăzit și ne hărăzește merou înțelepciunea comitetului nostru național, lumea românească a scăpat din vedere importanța istorică a unei date recente. Data aceasta e 18 Ianuarie 1912. În această zi memorabilă, a rupt anume d. *Dr. Valer Braniscea* zăbranicul de mister în care se îmbrodise de atâta vreme, în această zi istorică pentru noi, am văzut tângind din nou lumina acestui proiect de idei naționale și după îndelungate rătăcirii prin beznă ne-am bucurat iarăși de o clipă de înseninare a orizontului nostru politic.

Scăpărarea, durere, a dăinuit însă numai o clipă. Ea a pierit năpraznic și lumea românească, neobișnuită de multă vreme cu lumina, n'a avut timp nici să se desmetioască deplin pentru a admira în toată frumusețea lui strălucitorul fenomen. Cât pe cât să ne scape și nouă minunea cerească, fericeim însă hotărârea noastră mai veche de a fi însărcinat pe unul din observatorii din turnul nostru astrologic cu fixarea necontenită a celor ce se întâmplă în vestitul turn de veghe dela Lugoj, precum și cu înregistrarea tuturor șgomotelor ce străbat din răstimpuri în răstimpuri din acel turn în care — după cum întreg norodul știe — s'a sălășluit acreditatul oracol al vieții noastre politice, d. *Dr. Valer Braniscea*.

Și iată-ne azi, după aproape două săptămâni, în fericita situație de a salva o seamă de revelații

ale oracolului, rostite firește, ca întotdeauna, *sub specie aeternitatis*. De târziu nu e târziu, căci dl *Braniscea* e un oracol care se respectă și știe să observe intervalele de rigoare, obosindu-și rostul binecuvântat numai cu prilejuri solenne, numai în acele clipe pline de o taină nepătrunsă de muritorii de rind, când geniul nevăzut al istoriei determină schimbări esențiale în viața popoarelor.

Mai va deci până să avem fericirea de a-l asculta.

Pe semne, părerile publicate în „Tribuna” d. dd. *Partenie Cosma* și *Dr. Ioan Mihu* asupra înclăstărilor noastre interne au fost să fie hărăzite unei mult dorite schimbări înspre bine; schimbare, pe care noi cei învălmășiți de lupte n'o putem desluși în liniile ei mari, ci numai cei în stare să scuture lanțurile vremii și să se avânte mereu la înălțimea rece a perspectivei istorice. Printr'un comun instinct omenesc, adevărat, am simțit și noi superioritatea morală îndrumătoare ce a transpirat din aceste păreri venite dela oameni incontestabili superiori ai noștri, dl *Braniscea* însă a străbătut dintr'o singură ochire importanța istorică a momentului și istoria îi indică imperios să-și afirme fără ezitare calitatea de oracol.

S'ar putea oare ca în fața de înălțare efemeră, în care și-au făcut apariția pe scena vieții noastre publice bărbați de prestigiu și talia dlor *Cosma* și *Mihu*, să nu apară și dl *Dr. Valer Braniscea* în plenitudinea autorității sale de mare bărbat al neamului românesc? Firește că nu se putea, cinstit public românesc! Nu, — mai ales că e consacrat de tine cinstită opinie publică românească și ca oracol al vieții noastre politice, mai acumulând — după cum bine știm cu toții — încă atâtea alte atribuții de un ordin etic superior. Cine nu știe, de pildă, că d. *Dr. Valer Braniscea* e lumina și fericirea Bănătuului; cine nu știe, că în trecutul recent, a sfărmat cu arma unei tăceri mai rezistente decât oțelul în care sunt îmbrăcați redactorii „Tribunei” acuzații sub povara cărora s'ar fi prăbușit ca fulgerată biata noastră ciată a „oțelitorilor” — și cine nu știe, că dacă o supremă necesitate națională ar cere să iertăm pe cei din Sodoma autorizaților, n'am putea invoca o altă probă de onestitate publică, de moralitate politică ireproșabilă și de loialitate absolută decât pe — da, pe dl *Dr. Valer Braniscea* dela Lugoj.

Era deci firește, ca în porțile Sodomii noastre naționale să le iasă d-lor *Cosma* și *Mihu* întru întâmpinare, nimenia altul decât dl oracol național.

Ar mai fi să reproducem aici adâncile revelații politice ale dlui oracol, ca importanța istorică a zilei în care au apărut în *Dărăbielu* să poată fi înțeleasă pe deplin. Aceste se pot rezuma în următoarele puncte:

trebuie să-i măsoare acolo sus în pădure, nu aici la fierărie, până unde cărbunii se macină pe drum ca făina. Aici firește că trebuie să fie mai puțin, dar trebuie să știi a-ți ajuta. — La vorbele vecinului i-am răspuns: și eu toate acestea eu aduc tot unsprezece coșuri. — Te cred, dar în pădure încarci douăsprezece, răspunse el. Că bine zici, i-am răspuns eu, trebuie încercat douăsprezece, dacă la fierărie ajung unsprezece; dar ce-i vinovat fierarul, dacă cărbunii se macină pe drum? Măsurătorul îți cere unsprezece și tu trebuie să-i dai unsprezece. Vădit lucru! Să nu-ți fii ție dușman. — Asta n'am spus-o, dar pe sania următoare am încercat mai puțin, și când am ajuns la fierărie tremuram de frică. De data asta era lipsă, măsurătorul însă nu zise nimic. Dacă mi-a reușit odată, de ce nu și la doua oară, imi gândii, și a doua oară am încercat mai puțin. Și dacă voi face o săptămână așa, atunci voi cruța o sanie întreagă, și imi vor veni doisprezece lei, pe degeaba. Buun. — Da, dragul meu, așa pică omul în ghiarele diavolului. — Slavă Domnului, că ingerul meu păzitor a fost mai cuminte decât mine”.

Unchiul se opri aci, dar eu voind să știu povestea mai departe, l'am întrebat: „Cum de ingerul păzitor a fost mai cuminte decât el?”

„De șase sau șapte ori am făcut așa”, continuă unchiul, „dar totul e numai până la o vreme. Într'o zi se porni un vânt cald de primăvară — era tocmai înainte de Paști — pe noi, cărbunarii, acum pe drum ne cuprinse o grije mare, deoarece, când sufla un astfel de vânt, măsurătorul era totdeauna mănios, căci nu putea dormi, avea dureri de cap și era cu toana. Dacă măsura în zilele astea apoi niciodată nu ieșea bine la cap, cănta pricină și oprea plata pentru mai mult timp. Într'o astfel de zi, ne pornisem un șir întreg de sanii, eu cu sania mea eram cel din urmă. Mai înainte de a ajunge la fierărie, tovarășii mei opriră, și vâriră între cărbuni ce le stătea la îndemână, ca lipsa să nu fie bătătoare la ochi. Vecinul *Neculae* vără o legătură de fân, așa că dricul sanii era umplut cu vârf. Să mergem, în plata Domnului! Ce-a da târgul și norocul. Măsurătorul aștepta acum înaintea fierăriei sosirea saniiilor. Dar nu privea în zori, să ne vadă. Era fără blană, învălit numai

cu un șal. Așteaptă! strigă celei dintâi sanii, care oprise. Astăzi măsurăm!! — Gata-i! Am pățit-o șoptivă tovarășii mei unul către altul, iar eu către mine însumi: Dumnezeu! Vecinul *Neculae* se duse la măsurător și-i zise: măsurați, măsurați, noi în ori ce zi suntem pregătiți. Numai că suntem înaintea sărbătorilor și n'avem timp, avem nevoie de lemne pentru sfintele Paști. — Nici o vorbă! Astăzi vom măsura striga slujbașul, și făcu semn celor ce aveau să descaree să vie cu coșurile lor.”

„Și cum s'a sfârșit povestea?” întrebai pe uncheașul meu, după aceea.

„Cum să se sfârșească! Întâului dric i-a lipsit o jumătate de coș, cel de al doilea a ajuns tocmai la măsură, celui de al treilea i-a lipsit mai mult de un coș, celui de al patrulea, care era al vecinului *Neculae*, i-a lipsit două coșuri și cel de al cincilea a avut măsura deplină. Imi ștersei fruntea repede de sudori, ca să nu mă vadă asudat și bănuiala să-i fie cu atât mai mare. Descărcătorii începuseră să golească sania mea, iar măsurătorul zise: Ei, asta-i sania lui *Florea*. Asta niciodată n'aduce lipsă, că-i om drept și am mare încredere

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti, Marosvásárhely, Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

1. Ceeace se petrece azi in viața noastră internă e o **răsvărire** a „Tribunei” contra disciplinei de partid și a comitetului, iar nu ceea ce au spus d. Cosma și Mihule.

2. „Tribuna” continuă și azi campania **nemotivată**, începută anul trecut și aplicată în spatele comitetului.

3. Comitetul a fost dator să aducă cunoscuta sa hotărâre din 21 Decembrie 1910, pentru că „Tribuna” a declarat singură că nu servește partidului și că e **independentă**.

4. Comitetul n'a hotărât și distrugerea „Tribunii”, a pus totuși „Românul” la Arad pentru că se anere iai cu succes împotriva răsvăririlor și pentru că în chipul acesta s'au **localizeze focul**, care prin așezarea „Românului” de pildă la Sibiu, ar fi încins întreg neamul.

5. Localizându-se focul suferă numai cei din Arad, toți ceilalți Români dela Tisa și până la Marea Neagră sunt feriți de valurile luptei și pot să muncească în liniște.

6. Oracolul — d. Braniste — va mai vorbi cu alt prilej, când dd. Cosma și Mihule vor fi de acord cu aceste premise ale d-sale.

Că dl Dr. Valer Braniste mai **retipărește** cu acest prilej și „rezoluțiunile” din 21 Decembrie 1910 ale comitetului, dovedește numai perfectă d-sale loialitate.

Iată deci pe slăvitul nostru bărbat stăruind senin și imperturbabil în pozele sale de personalitate providențială — spre sincera noastră măgăliere a tuturor. Slăvit să rămână bărbatul, slăvită înțelepciunea lui. Afle deci, cu noi împreună, întreg norodul românesc, că ceea ce ne sufocă azi pe toți nu e un groaznic blestem național, ci o **fericire** de care poate niciodată n'am avut până azi parte. Trăim vremuri de muncă națională asiduă, de liniște productivă și de efusivă dragoste frățească. Fericirea aceasta se datorește „rezoluțiunilor” comitetului, care a salvat disciplina și autoritatea, a prevenit mari primejdii naționale, a pus „Românul” la Arad și a localizat focul, dând politicii românești o doplină libertate de înflorire prin apropiata distrugere a răsvăririlor.

Sus inimile!

De acum vremea va țese pe îndelate vâlul ei de uitare pentru toate mizeriile închipuite ce atât de greu ne-au muncit în acești ani din urmă. Generațiile din viitor, vor privi numai prin acest vâl fermecat întâmplările din zilele noastre. Și uitate vor rămânea pentru totdeauna chiar faptele infamante atribuite azi iubitelui nostru oracol dela Lugoj, uitată tradarea dela Sasea, uitate pactările dela Lugoj, uitate milogirile din antișambrela miniștrilor. Ceeace regretăm însă e, că și succesele politice interne, epocalele articole și cauzerii politice din *Dărăbielu* vor fi ajunse de aceeași soartă. Până chiar și aceia perlă de infamie cu

articolul ungurese al dlui Goldiș — va fi distrusă de aceeași soartă nemiloasă.

În închipuirea fericitelor noastre urmași, uragul incendiu care ne mistue azi — va lua nelămuritele întinderi ale unui mister și cine va ști să spună atunci, că acest fenomen grandios și totuși atât de bizar se datorește în bună parte și cinstitului publicist dela Lugoj *Dr. Valer Braniste*, această personalitate de diamant a vremilor noastre, ale cărei proporții se vor contopi odată cu însoși perspective istorice a acestor vremuri de aur...

Să curățim viața publică.

Amoralul Vasile Goldiș a luat asupra-și **rolul său... curățesc** viața publică. Asta ar însemna nici mai mult nici mai puțin decât ca un bandit, care ar sta înaintea tribunalului, tradus pentru atentate odioase la viața oamenilor cinstiți, întrebat asupra faptului, ar răspunde cu ifos:

— *Am vrut să curățesc viața publică!*

Un Goldiș este chemat să curețe viața publică? Dar munca de asanare morală a vieții noastre de un an de zile durează tocmai pentru eliminarea sa din viața publică pe care a exploatat-o pentru interesele sale mărgave. Când oameni ca d. Cosma, Ivan și Comșa îi spun în față, că interesele sale meschine, au adus nenorocirea aceasta asupra unui neam, criminalul mai are îndrăzneala să vorbească de o curățire a vieții publice prin el?

In numărul de azi al murdăriei sale, numită foaia comitetului național, acest nerușinat publică următoarea

Declarație.

In fața nemaipomenitei infamii, ce se scrie azi la adresa mea în „Tribuna” sub titlul: „Să curățim viața publică”, prin aceasta dau dreptul și provoc pe oricine, astfel și pe toți redactorii, protectorii și aderenții „Tribunii”, ca să scruteze întreaga mea viață publică și privată și să dea publicității tot ce ar afla infamant în această viață.

Vasile Goldiș.

în el. Hotărât că nu va lipsi — și sania a avut tot unsprezece coșuri. — Cât de mult m'am rușinat de mine însu-mi, atunci, nici nu poți să-ți închipui Petre. Măsurătorul avea o părere așa de bună despre mine — dar eu mă mizerisem ca și ceilalți. Ce am făcut după aceea, gândeste-te singur. Din zi în zi, am încălecat măsura plină și am fost iar drept ca mai înainte, că naiba s'o ia, înșelăciunea nu-ți ajută nimic”.

„Ei, ș'apoi!” exclamă eu.

„Cum ș'apoi! acole șase sau șapte coșuri le am pe suflet și tare-s grele zilele bătrâneții. — Și zici că ți-e cunoscut Toader Lăcătușul?”

„Da, îl vedeam prin crismă, că pe acolo mergeam și eu pe vremea aceea”.

„Bine mă băiete, unchiu se apropie de mine și-mi șopti în taină: „Petre, dragul meu, eu am strins puținele parale. Să fie poate, cu toți, treizeci de lei, poate ceva mai mult. Și și așa omul nu poate lua nimic cu dansul în mormânt. Cu vreo opt lei poate că l'am înșelat pe Toader Lăcătușu. Rogu-te, fii bun, de-i dă omului, când te-i întâlni cu el. Dar să nu te muște șarpele, să-i spui dela cine, spune-i numai că-s banii lui, și că-i poate lua cu cugetul curat. Aș fi împăcat în suflet dacă ai putea să-mi implinești rugămintea asta. Ce mare-i ispita și cât de ușor omul poate cădea în mrejele ei!”

Iată mărturisirea unchiului și când mă porni la oraș, îmi dădu banii, înfășurați și îndoiți într'un colț, de pânză albă. Trecu multă vreme, până ce am întâlnit pe Toader Lăcătușul și povestea unchiului se cam învechise. În sfârșit îl zării odată pe bătrînul meșter, care avea capul alb ca laptele și-l văzui odihnindu-și bătrînețele în grădina o-

șului, gândindu-se la fierăria lui pe care o vându-se de mult. Îi istorisi-i povestea și-i dădui cei opt lei.

„Câte nu trăiește omul, dacă îmbătrânește”, îngână bătrînul zimbînd și se ridică tremurînd. Da, dacă mi-ar înapoia toți cărbunarii banii, cu care m'au înșelat! E-he-he, ce bine ar fi! Săracii de ei, cât de prost trebuie să mă fi socotit ei. Da, da, așa-i cine are de lucru cu văcarii și cărbunarii, trebuie să fie cu ochii în patru. Având încredere și credință în ei, de multe ori nu măsuram săniile, ca toate că bănuiam, că n'fiiecare nu erau mai mult decât opt coșuri și jumătate. Ba știam lucrurile astoa dinainte. Ei și omul acela a vrut să mă înșele, și voința-i faptă. Nedreptatea trebuie mimicită. Eu primesc cei opt lei, lângă ea mai pun încă doisprezece și te rog să-i duci unchiului tău un pol. Și-i spune prin gura d-tale să dăruiască polul acesta în numele meu unui om sărac și cinstit, pe care-l crede el.

Fapta blajinului bătrîn, mă pune pe gânduri. A, ha, îmi gândeam eu: „Deci dară bătrînul fierar era pregătit la înșelăciunea cărbunarii și din-nainte își scoase din socoteală lipsa din partea lor, însă fără ca ei să știe. De-i așa, atunci se echimbă povestea, Florea, n'a avut folos dela săniile cu lipsa, ci cu săniile acelea el nu s'a lăsat înșelat. — Ciudată judecată: fătul meu, voința i-a fost rea și păcatul deci este. S'ar spune și altfel: Cine prilejuiește aproapelui său un folos, cu gândul să-l înșele, acela fără îndoială săvârșește înșelăciunea. Da, da, cuerniciele sălbatică a unui popor cinstit. Gânduri rele sunt, dar nu-i putere sufletească să le prefacă în fapte. Fieea lor le îngăduie să fie răi.

Am reprodus-o întreagă, drept dovadă a culmei cinismului omului fără obraz care contând pe desgustul firesc al oamenilor de omenie de a se ocupa cu murdăriile vieții lui, sfidează lumea cu acest act de îndrăzneală. Reproducem aici din nr. 271—1911 al „Tribunei” o trecere repede în revistă a vieții „asanatorului” Goldiș la care n'a știut altceva să răspundă decât că se lasă păgubit. Iată articolul:

O răfuială.

D. Vasile Goldiș, în numărul de azi al „Românului” răspunzând unui articol al dlui Goga serie între altele:

„...Dacă d. O. Goga nu vrea să fie dintr'un aluat cu noi, ci preferă să fie dintr'un aluat cu dnii Sever Bocu și Iosif Scheopul, dacă nu vrea să fie alături de Dr. V. Lucaciu, Dr. T. Mihali, Dr. A. Vlad, Alex. Vaida Iuliu Maniu ci preferă să fie alături de mangriștii Miron Grecu, George Turicu și Pompeiu Dorca, amicii și aderenții „de principii” ai călugărului Ciorogariu, închinându-se în „biserița” lui Iosif Scheopul, e treaba d-sale. De gustibus, non est disputandum.

Dacă însă d. O. Goga, în această societate crede că ar avea îndreptățirea să moralizeze lumea, să facă selecționarea valorilor, să intelectualizeze (grozavă vorbă) politica românească, atunci dsa este jertfa unei tragice sinamăgiri ori voințe să tragă toată „lumea românească pe sfoară.”

Eu nu știu, nici nu vreau să caut din ce aluat sunt acei noi, cu care-i place dlui Goldiș să se asemene, — eu nu-i voi asemăna în nici un caz cu d. Goldiș — dar când îmi aruncă, și nu pentru întâia oară acest atac pieziș, care pe lângă infamie mai unește și lașitatea, sunt în drept să caut din ce aluat este format d. Goldiș, ca să-mi pot explica disprețul ce se ascunde în chipul acesta laș în cuvintele sale.

Să-l supunem deci pe d. Goldiș așa măcar în fugă unei scurte analize, ca să vedem din ce acumulare de energii mo-

Tot de părerea asta era doar și unchiul Florea, când îi dădui banii. Nu mai putea de bucurie când îi epusei că Toader Lăcătușu l'a iertat cu toată inima.

Acum însă altă grijă îl nelinișteea. — Un om sărac! de unde să-l iai pe omul cel sărac și să-i dai banii? Toți sătenii, ce-i drept nu-s avuți, dar sărac nu-i nici unul. Și-și aduse aminte de un bătrîn ce avea un picior de lemn, căruia pădurarul i-l rupse pe patul puștei, pentru că îl găsise, adunând rășină de pe scoarța copacilor. Acela șchiopăta din ușe în ușe, cerșind o coajă de mălai, un ban, iar dela cei mai bogați căpăta și câte un gologan. Când cărbunarul Florea îi dădu cei 20 de lei, cerșitorul îi ținu multă vreme pe palma dechisă, îi privea cu mirare și murmură: „Ai mei să fie? Și pentru ce? Sărac doar nu-s, doar că numai din când în când cerșesc pe unde pot. Dar, da, dacă Dumnezeu i-a merit să fie ai mei, atunci îmi cumpăr o casă, zicând din suflet: Bogdaproste!”

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curînd ca să nu fim siliți a le sista expedarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plătească și restanța de abonament.

Adm. „Tribunei”.

rale, scoate dsa acest despret, mândru care-l face să-și dea mereu prețioasa sa persoană drept termen de comparație a valorilor morale și intelectuale în viața noastră publică.

Să-l privim întâi sub raportul politic. Ca om politic e prototipul integrității de caracter și a omului de convingeri. Pe altarul acestor convingeri a adus cele mai mari sacrificii. A suferit temniți, luni, ani de zile, a fost om bogat și a sărăcit, călăuzit de supremul principiu căruia i-a rămas credincios o viață întreagă: „Totul pentru națiune!” Ar fi putut să fie profesor la stat, nu putea însă primi slujbe dela dușmanii neamului, și n'a primit. Contele Apponyi, l'a îmbiat cu postul de secretar de stat. Putea el să primească aceasta din mâna unui conte Apponyi? Nu. Și n'a primit. Ministru nu știu dacă i-s'a îmbiat să fie. Refuza însă la sigur. Minciuna? Calomnia? Nu le cunoaște, cel mult poate din experiența cu alții. N'a mințit, n'a calomniat, nici atunci când acestea îi puteau aduce vre-un folos. Un om la care te poți provoca în toate împrejurările. Cuvântul lui e sfânt. Aceasta pare de altfel a fi chiar materia primă, vorba lui Carlyle, a ființei lui: *sinceritatea*. O înaltă însușire, care la d. Goldiș îți înlesnește imediat sarcina de a-i deosebi *valoarea reală*, de *valoarea aparentă*. Însfârșit un om pe care ți-l poți dori totdeauna, nu numai ca prietin ci și ca adversar. Cald, devotat, și bun ca prietin, loial, onest și drept ca adversar. Asta e o opinie curentă despre d. Goldiș. E drept că rând pe rând și-a cam tradat toți prietini căți i-a avut în viață, ceea ce e o indicație destul de sigură că-i va trada și pe cei cari îi va mai avea, nu cumva să vă pripiti însă judecata: îi jertfia pentru binele public. Căci binele public mai presus de toate. Mai presus și de prietini.

Ca inteligentă, foarte complicat. O inteligentă, vie, scăpărătoare, largă, spontană, științifică. Nu e o inteligentă a potivelii, a tertipurilor, a șurupurilor. Om cu o vastă suprafață, este tot atât de adânc. Orator, — distins. Scriitor, — și mai distins. Discursurile sale din Cameră sunt toate pătrunse de acea notă a intransigenței viguroase, care este caracteristica firilor alese. De câte ori și-a ridicat cuvântul, totdeauna a stârnit furtuni, era omul cel mai dușmănit în Cameră. Alții se mai potriveau împrejurărilor, câte o adulațiune la adresa lui Apponyi, doamnei Apponyi care privea de pe galerie, câte un cuvânt despre „unitatea națiunii maghiare”, câte un discurs despre alcoolism, despre creșterea gândacilor de mătase, la dânsul nimic, numai intransigență de idei, forță, vervă și neînduplecare. Mai ales în raporturile cu renegații neamului a fost de o exemplară strășnicie. Când unchiul său Iosif Goldiș, tradase ca Mangra azi partidul național, el fu cel dintâi care rupse ori ce legături cu dânsul și ca un nou Brutus, l'a executat. Ce-i drept mai târziu a votat cu dânsul la alegerea de episcop în Arad, dar numai după ce a primit asigurarea că va lucra pentru partidul național. Cu Burdea n'a voit să stea nici odată de vorbă, alții, au băut „pertu” cu Șeghescu l'au numit „regeneratorul neamului”, dânsul i-a străpuns totdeauna cu privirea sa fulgerătoare de dispreț și osândă. Cu Mangra, ce să mai spunem. O știu toți.

Ca scriitor, e de o absolută valoare. E istoric, de specialitate. Un scaun în Academia Română îl așteaptă cu siguranță. Deschizător de căi noul în cercetările istorice, a creiat metode nouă și mai ales originale de investigație științifică. Chiar și pe urma acestei activități științifice ne-am putut alege cu o mândrie specifică: un renumit istoric ungar, Mangold, a fost dovedit cu o neonestitate literară, plagându-l pe d. Goldiș. Câtă autoritate științifică și morală nu ducea un astfel de om în parlamentul unguresec. — O extraordinar de bogată activitate mai are risipită prin publicațiile periodice. Vreme de mai bine de un deceniu câte articole cu *răsunet* vedeau lumina în „Tribuna Popului” și în „Tribuna” și *nu erau iscălite*, toate erau ale dlui Goldiș. Dar priviți-i activitatea prodigioasă ce o desfășoră de un an de zile, de când e *director* la „Românul”. Fiecare zi cu articolul său luminos, elocuent, adânc și științific.

Viața sa privată, — la el s'ar potrivi mai bine vorba, că e de cristal. Se poate spune că aceasta este partea lui cea mai tare. Este curățenia însăș. În Brașov, cât a stat profesor, a trăit ca o călugăriță, în Lipova ca o muceniță. N'a fost stâlp de cafenele, n'a petrecut nopțile la cărți, n'a rămas dator nici odată nimănui, n'a nenorocit femei, nu-l ajung blestemele mamei nenorocite, om în fine a cărui viață e o adevărată simfonie intimă, care răsună pe toate strunele, când încerci să le încordezi. Un astfel de om împrăstie în jurul său o atmosferă de neînchipuită austeritate morală și are neapărat toate atribuțiile posibile de a face pe *moralizatorul societății*.

Din orice perspectivă l'ai privi, îi găsești desăvârșirea. Ia de pildă sentimentul desinteresării, până la ce limită îl știe împinge. A slujit 15 ori 16 ani ca profesor în Brașov. Chemat la Arad, de interese superioare de a organiza Aradul și a determina aici un curent de muncă culturală, el nu pregetă să-și lase postul și pe când altul, ar fi cerșit atestate medicale că e bolnav, neputincios, el renunță la o pensie, pe care ar putea-o câștiga pe aceasta cale și care ar însemna a frustra modestele venituri ale școlilor din Brașov și vine la Arad unde unchiul său, episcopul Goldiș îi face numai decât adaos personal, ceea ce n'are nici unul din asesorii mai vechi în anii de slujbă, renunță firește și la acesta, căci nu-l poate primi fără a aduce o jignire altora și mai ales o știrbire reputației sale de om puritan și imaculat.

Un capitol i-s'ar cuveni activității sale neobosite și rodnice în fruntea Asociației culturale din Arad și pe celelalte terene bisericești, școlare și fondationale dar mai ales pe terenul stăruințelor titanice ce a depus pentru încheierea societății și pentru pacea și iubirea frățească între oameni de care e neapărat nevoie ca să poți munci în tăcere și să crezi și să adâncești simțămintele și așezămintele naționale. Dar astea nu pot intra în cadrul modest al unui articol.

Gloria cea mai mare apoi, pe cre istoria o va lega de-a dreptul de numele lui. Este, cea pe care și-a câștigat-o anul trecut la „Vas”, data istorică dela care începe noua viață a partidului național. Acest

fapt chiar singur îl învrednicește la recunoștința posterității.

Plămădit dintr'un astfel de aluat care poartă în sine întreg titlul de noblete, aluat extrafin, subtil și rafinat, îmi zic și eu că d. Goga face într'adevăr rău, că nu vrea să fie dintr'un aluat cu domnul Goldiș și preferă să fie dintr'un aluat cu — mine. Li mai spusese cam acest lucru dlui Goga și d. Vaida că nu-și știe alege prietini dsa și-a știut alege unul, care i-a și dat mandat. În politică nu te suie nici talentul, nici vrednicile, nici de cele mai multe ori meritul. În politică te suie o favoare a momentului, de multe ori iscusința în alegerea prietinelor, însfârșit o mulțime de alte circumstanțe.

Eu din toate aceste glorii n'am nici una. Om cu greșeli, cu păcate, care am făcut în tinerețele mele și, câte odată, nu mă sfiesc a o mărturisi, îmi place să fac și azi chefuri, care am jucat, azi nu mai joc, și cărți, care am făcut și asta singur o regret și datorii, căci a trebuit mult să gem până ce am putut să le plătesc, — eu invoc toată bunăvoința semenului meu pe seama bietelor mele tinerețe. Căci ele îmi sunt scormonite acum de judecătorii mei neîndurați și fără prihană, ca d. Goldiș și consoții. Și dacă mai pot avea și un alt regret, e că observ în clipele astea că vorbesc și eu de tinerețele mele ca despre ceva ce a fost. De asta îmi pare mai rău. Căci mille iubesc cu toate neajunsurile și smintelele lor. Nu-s nici membru în comitet, nici deputat, nici fruntaș, dintre cei dintâi. Pe urma muncii mele grele și ingrate ce să-vârșesc cu tot idealismul ce mi-a mai rămas, nu pot răsări asmenea glorii. Și dacă n'aș fi atât de calomniat și de ponegriț de d. Goldiș și consoții, cum sunt, mi-aș închipui că n'am nici una. Asta una însă o am. Și bănuiesc că asta-l va fi îndemnat și pe d. Goga să mă prefere pe mine.

Arad, 23 Decembrie 1911.

Sever Bocu.

Intrebăm, nu pe Vasile Goldiș, ci pe orice om cinstit, faptele de mai sus, pe cari le rabdă hârtia nu sunt suficiente! Să venim și cu faptele sale pe care nu le rabdă hârtia? Ne leagă făgăduința făcută de atâtea ori către public că-l vom feri de sentimentul scârbei. Ne leagă bunul nostru simț de a nu scormoni în gunoi. Față de tupeul extraordinar al lui Goldiș, însă cerem totuși scuzele cetitorilor noștri spre a-i putea pune o singură întrebare:

Adevărat este ori ba, că D-Ta de 12 ani de zile furi o nenorocită femeie cu câte 100 cor. lunar, pe care ai păcălit-o în fața notarului public să se încreadă cuvântului D-Tale și să nu-și ia pretensiunea sa justă la protocol?

Declarăm că cu celelalte fapte ale lui Vasile Goldiș, pentru respectul presei noastre nu ne vom mai ocupa în ziar, numai într'atât încât ele pot sta în vre-o referință cu viața publică. Pentru ca însă „asanatorul” Vasile Goldiș, să fie clasat nu după îndrăselile sale, ci după faptele sale le vom publica pe acestea într'o broșură, pe care nu sunt datori să o citească toți cetitorii noștri, ci numai cei cari vreau să știe, cine e Vasile Goldiș.

Tăciunarii.

„Tribunam esse delendam”
„Românul”.

Pe valuri duce Orișul un vuet plângător,
E strigătul de moarte al blândului Bihor,
Pe altarul nopții cade, cum cade jertfă mielu, —
Au n'auziți suspinul pământului lui Gelu?
Ca viersul trist al Mării de vânturi biciuite
Răsună glas de jale în zările cernite,
E sufletul ce 'n ghiare îl gătuie amarul, —
Au n'auziți, nemernici, cum geme azi Sătmarul?
Și cuibul doinei sfinte tresare 'nfiorat,
Căci vântul pustiirii pătruns-a în Bănat,
'n norii toți s'adună cu tunet infernal
Să 'ntunece lumina străinului Ardeal,
In scrâșnături de tigru revolta lui se curmă,
De-și pare că acesta e ceasul lui din urmă.
Albacul își cernește curatul lui vestmânt,
Și dureros doinește goronul nostru sfânt,
In praful uitată zace a Vidrei tare spadă
Și 'n stol grozav de-asupra-i trec păsări mari de pradă.

Și'n zilele acestea de patimi și grea jale
Voi puneți crugul lumii și stelele la cale,
Priviți la calul verde ce-aleargă pe perete,
Intortochiați discursuri, organizați banchete,
Pătrunși de rolul nostru aicea pe pământ,
Porniți-și lupta sfântă cu morile de vânt,
Iar dacă vi-se spune că V'ați greșit cărarea,
Ca să orbiți o lume, ați inventat Tradarea!
Dispreț pe voi, nevolnici păcatului robiți,
Pe cel mai bun al vostru ați vrut să-l răstigniți.
Voi, putrede Caiate și farisei pizmași,
Cei coboriți cu sete la rolul de sutasi.
Voi care templul nostru l'ați prefăcut în piață,
Ca să prostiți norodul cu gesturi de piață,
Voi, care prefăcrați altarul în tarabă,
Și-aveți în loc de rugă clevetituri de babă,
Dispreț pe voi, rușinea străbunilor mei mari,
Dispreț pe voi de-apururi, nemernici tăciunarii!

V'a pus păstori ai turmei o soarte ne'nțeleaptă,
Când haitele flămânde spre turmă se îndreaptă.
Conducători ai oastei v'a pus un crud destin,
Când roitori din noapte dușmanii noștri vin.
Și, pentruca „fruntașul” neturburat să doarmă,
Ucideți sentinela ce vrea să dea alarmă??
In lături, ciocli negri, eroi de carnaval.
Voi, umbre ce v'asterneți pe-al nostru ideal!
Păcatul vă e frate, minciuna vă e soră,
De-aceea nu mai vine măreața auroră,
De-aceea nu răsare al nostru dulce soare,
Când neamu 'ntreg așteaptă „o dreaptă sârba-
toare”.

Al nostru este dorul de soare și lumină,
A noastră e credința în ziua ce-o să vină,
Al nostru e îndemnul ce trece 'n zări departe:
„Deșteaptă-te, Române, din somnul cel de
moarte!”

Și'n timp ce greu disprețul se lasă peste voi,
Cu noi este Lumina, triumful e cu noi!...

T. Miron.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912
e neapărat Calendarul

„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile
reușite ilustrațiuni și tipărit pe hârtie de lux —
Depozit general: **Librăria Ig. Herz, București**,
România. — Prețul Cor. 1.50. — Se a'ă de vân-
zare și la „**Librăria Tribunei**”. — Porto 20 lire.

Declarație.

Am tot crezut că dacă nu singur, indemnăt de un
minimal simț de corectitate, vor veni în cele din ur-
mă patronii ziarului autorizat să'l silească pe d.
Goldiș, să'mi extradeze pe mișelul care a atentat
la cinstea mea personală în ziarul „Românul”.
Căci nu poate fi admis, ca un ziar cinstit să in-
găduie atacuri de felul acestuia sub — anonim.
Asta cred că e indiscutabil.

Mi-se pare însă că atât d. director cât și co-
mitetul de redacție se află în punctul acesta într'o
situație dificilă. Căci pentru a'l extrada pe autor,
ar trebui să'l extradeze însuș pe d. Goldiș. Iar a-
ceasta abnegație, mai ales dlui Goldiș, de a se ex-
trada pe sine însuș, recunosc, e prea mult să îi o-
ceri. E mai bine și mai comod, ori cât ar fi de laș,
procedeu: să stea la spatele lui Hălmăgian, ori
la spatele celor ce'l inconjoară zi de zi pe d. Goldiș
cu ciomegele. Aceasta intră în psihologia „asa-
natorilor de moravuri”.

În fața acestor împrejurări m'am răzgândit
să mă duc totuși la proces și cu — d. Hălmăgian.
Am dat azi procură pentru un nou proces împotri-
va ziarului autorizat. Nu sunt d. Goldiș, ca să pot
răbda acuze infamante asupra mea. Mă voi „ră-
fui deci cu adevărul” cum m'a îndrumat d. Goldiș,
căci mișelii au acum o altă chemare: „să asaneze
moravurile”.

La insultele „Românului” de azi înainte nu
voi mai răspunde.

Arad, 31 Ianuarie 1912.

Sever Bocu.

O idee salutară.

D. Dr. Gheorghe Gârda, avocat în Făget, a
adresat ziarului „Drapelul” următoarea scrisoare:

Deja dela începutul activității mele
ca avocat, multor clienți de-ai mei, oca-
zional, le făceam mai multe mici servicii
juridice, parte informative, parte de altă
natură, pentru cari servicii de regulă, îmi
ofereau oare-care onorare, cari de regulă
erau așa de mici, de mai bine renunțam la
ele. Nu am făcut însă bine, deoarece clienții
mei contau la aceea, că pentru serviciul
făcut au să-mi plătească ceva și când ve-
deau că eu renunț la plată, suma care era
destinată pentru mine, o beau în birturi și
astfel banii aceștia sistematic ajungeau în
mâni străine. Văzând, că bunăvoința mea
nu are rezultatul dorit de mine, m'am cu-
getat, că totuși va fi mai bine, dacă banii
aceștia îi voi aduna eu, ca apoi să-i folo-
sesc în favorul națiunii române. Ideia
aceasta am și realizat-o. Am lăsat să îmi
facă o pușculiță (picioară) de tinichea cu lăcăț
pe ea și în pușculița aceasta am adunat
toți creșterii, cari mai înainte se cheltuiau
pe băuturi spirituoase. Acuma e anul de
când am început colecta aceasta. Descuind
pușculița am aflat în ea o sumă de 98 cor.
70 bani, sumă adunată așa zicând creșteri
de creșteri. Suma aceasta am întregit-o la
100 cor. și cu poșta de astăzi am trimis-o

pe adresa dvoastră, ca să binevoști a
transpune comitetului „Fundatiunii Liv
Marcu”, căreia îi donez suma aceasta. C
lectarea în forma de mai sus o voi con-
tua-o și mai departe, iar sumele colecta
în fiecare an le voi folosi pentru vre-
scop filantropic.

Cu deosebită stimă:

Dr. George Gârda, adv.

Cronică externă

Bulgaria principat rusesc. În năzuința k
cătore Bosfor Rușii au căutat să ocupe tot teritori-
ul ce se întinde până acolo și atâta cât au putut a
făcut aceasta. Chiar războiul dela 1877 n'a fost d
cât rezultatul năzuinței lor și sub pretextul d
a scăpa pe frații slavi de sub jugul turcesc, a-
vrut să cucerească Bulgaria căreia pe atunci în-
cepuseră chiar să-i zică „Zadunaiscaia gubernia”
adică gubernia de peste Dunăre. Dar nu numai a-
tâta, ci în pomelnicul nesfârșit de titlaturii al
Țarului au pus și pe acela de „Principe al Bulga-
riei” care să păstreze și până astăzi. Și pentru c
veni vorba despre aceasta, socotim că e bine să re-
producem lungul șir al titlurilor împăratului Ru-
siei, după uzazul publicat la 11 Ianuarie curent
prin care se încheie convențiunea de pescuit între
Rusia, Anglia și Japonia.

Iată-l:

„Noi Nicolae al II-lea, împărat și singur stă-
pânitor al Moscovei, Kievului, Vladimirsc-ului,
Novogoroderului; Țar al Kazanului, Țar al As-
trahanului, Țar al Poloniei, Țar al Siberiei, Țar
al Taurido-Hersonului, Țar al Gruzinoi, Țar al
Pekovului și Mare Principe al Smolensc-ului,
Lituaniei, Voliniei, Podoliei și Finlandei; Prin-
cipe al Estiandiei, Liflandiei, Kurlandiei și Sa-
măgaliei, al Samoghitiei, Belostoc-ului, Kordeliei,
Tverului, Iugorsk-ului, Perm-ului, Viatk-ului,
Bulgăriei și al altora; stăpânitor și Mare Prin-
cipe al Novgorodului, Cernigovului, Rezensk-
ului, Polosk-ului, Rostov-ului, Iaroslov-ului, Be-
lezersk-ului, Udorsk-ului, Oborsk-ului, Kondi-
isk-ului, Vitensk-ului, Motislavsk-ului și a între-
gei părți nordice; domnitor al ținuturilor Iversk.
Kartalinsk și Kabardinsk și a provinciilor ar-
monestă, al Cereaziei și Turchestanului; moșteni-
tor al Norvegiei, principe al Schlezvig-Godlstein-
ului, Stormarnsk-ului, Ditmarsensk-ului, Olden-
burgului, etc., etc., etc.”

Așa dar, cu toate că de fapt Bulgaria a fost pre-
puțin sub stăpânirea Rușilor, — atâta cât a stat
armatele lor peste Dunăre — totuși de drept tină-
rul regat nici odată n'a încetat să fie socotit ca e
provinciei ruscă și numele lui să fie trecut
printre titlurile „Țarilor tuturor Rușilor”.

Aceasta însemnează că Rușii n'au renunțat
încă la planul lor de a cuceri Bulgaria, pentruca
astfel mai ușor să poată pune stăpânire pe în-
treaga Peninsulă Balcanică, sau cel puțin pe o
parte împreună cu Constantinopolul, lăsat prin
testamentul de Petru cel Mare viitoarelor generații
rusoști.

„Seara”.

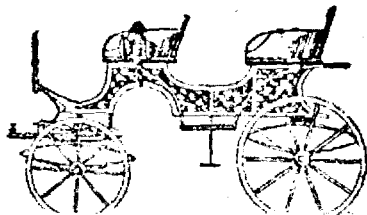
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárváros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit
și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele
mai moderate — Preț urgent gratis și franco. — Tot
ai-i se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară
funebre, felurite căruțe „sandane” cu prețuri moderate

INFORMAȚII.

ARAD, 31 Ianuarie n. 1912

„Martirul” calomniei.

De trei zile încoace, „martirul” calomniei oferă cel mai disgustător spectacol pe străzile Aradului. Inconjurat de 15—20 iași înarmați cu ciomege, zise bastoane, așa pleacă la slujbă și vine dela slujbă — secretarul consistorului din Arad.

În urgia convoiului se adună curioși cari fac ochi mari, așteptând ce comedie e. Căci văd numai un om palid-pământiu, în față cu expresia vădită a groazei, împrejmuit de o droaie de oameni cu bastoane, cari îl escortează dela poarta consistorului până la poarta locuinței sale — și îndărăt.

— Nu e nimic! explică unul dintre privitori. — Îl potrec numai pe Domnu ăla de tremură, căci îi e frică să nu-l bată.

Așa e escortat dimineața, la amiază și seara.

Azi, încălce, garda a fost mai selectă: au lipsit secretarii consistorului, cum a lipsit și dl St. C. Pop. În schimb, corpul funcționarilor consistoriali a fost complet.

Și zile de-arindul va mai face plimbarea dela locuința sa până la consistor, vesnic inconjurat de garda sa numeroasă. Iuzădar este însă toată paza aceasta bună.

Nici ciomegile cele mai vânjoase nu-l pot apăra împotriva nemilosului dușman care îl urmărește și ziua și noaptea:

Constința infamillor sale săvârșite...

No închipuim ce cinste mare e pentru întreg consistorul și chiar pentru P. C. Sa, să-l vadă pe secretarul venind la slujbă și plecând acasă — cu poliție de onoare.

— **II. Sa V. Hossu** — însănoșit. Din Budapesta ni-se scrie: II. Sa noul episcop al Gherlei, *Dr. Vasile Hossu*, care a petrecut mai multă vreme în sanatoriu din „Városmajor” al dlui *Dr. A. Cosmașu*, este pe deplin însănoșit și peste două zile va părăsi sanatoriu.

Eri, Miercuri, seara a dat o cină în cinstea unui mulțor prieteni cari l-au folosit cu prilejul însănoșirii sale. Între alți oaspeți au fost de față episcopii rom. cat. *Csernoch János* (Kaloosa) și *Dr. Várady Lipót* (Győr) și secretarul general în ministerul de interne *Jakabffy Imre*.

— **O prețioasă comunicare a dlui A. D. Xenopol.** Cetim în ziarele din România: D. A. D. Xenopol, unul din cei mai de seamă istorici ai noștri și ale cărui lucrări sunt citate cu o vie admirație în străinătate, cu ocazia șederii sale în Paris a făcut la Institutul Franței, o interesantă comunicare relativ la Postulatul psihologie în sociologie și istorie.

Această prețioasă contribuție adusă filosofiei de către un istoric de valoarea dlui A. D. Xenopol, a atras aceluiași elogii întregii prese franceze.

Cu această ocazie savantul nostru istoric, a fost călduros felicitat de cei mai de seamă istorici și oameni de știință ai Franței, iar ziarele cele mai autorizate au consacrat lungi și elogioase articole documentate și luminoase sale comunicări.

D. A. D. Xenopol comunicând aceasta M. S. Regelui a primit din partea Soveranului următorul răspuns:

Palatul Regal.

Dlui A. D. Xenopol, Iași.

Majestatea Sa a binevoit a-mi da ordin să vă mulțămesc călduros pentru faptul că i-ați împărtășit comunicarea d-voastră și răspunsul și aprecierea marelui filosof E. Boutroux. Majestatea Sa mă mai însărcinează a vă transmite înalte felicitări pentru neobosită d-voastră activitate științifică.

— **Alegere de primar în Lugoj.** Cetim în „Drapelul”: După o agitațiune, cum rar s'a văzut în orașelul nostru, a decurs actual alegerii de primar Sâmbătă în mod demn și impozant.

Din cei 120 reprezentanți s'au prezentat 114, lipsind numai 6, parte absenți din Lugoj parte morboși. Așa complet încă nu s'au prezentat reprezentanți orășenești la nici un act, de când ne a ducem aminte. Mai adăugând la cei 114 reprezentanți încă voturile celor 10 oficianți orășenești, am avut 124 alegători de primar întrușiți în adunarea electorală, pe care a condus-o vice-comitele A. Issekutz, venit la adunare cu mare asistență.

Vicecomitele A. Issekutz deschide adunarea precis la ora 3.

De bărbați de încredere se aleg dnii Dr. G. Popovici, Dr. Fényes, Dr. Stefan Petrovici și Stefan Székely.

În comisia de candidare se aleg din partea reprezentanței d. Dr. V. Braniscoe și Daniil de Nicolici, iar din partea vicecomitelui sunt numiți dnii Rev. Ioan Boros și Dr. Henric Berdach.

Se suspendă ședința și comisia se retrage. După 10 minute reapare anunțând vicecomitele, că din cei trei recurenți unul (*Darvas*) s'a retras, astfel candidează la postul de primar pe dnii *Dr. Dimitrie Florescu*, prim-notar orășeneș și *Dr. Ioan Baltescu*, vice-notar comitatens.

Totodată ordonează votarea cu bile.

Prezident al scrutinului a fost d. Francisc Suttág, membri Dr. G. Popovici și Daniil Nicolici, iar notar Dr. Iosif Wilner.

S'au dat 124 voturi. Rezultatul e următorul:

Dr. D. Florescu	63	bile
Dr. I. Baltescu	58	bile
Iar albe	3	bile
Suma	124	bile

Pe baza acestui rezultat declară vice-comitele între aclamațiile publicului de primar ales pe d. *Dr. D. Florescu*. Din partea reprezentanței iau cuvântul dnii Dr. I. Fényes și Dr. G. Popovici subliniind ambii interesele orașului, cari reclamă nu numai ea publicul și reprezentanța să sprijinească pe noul primar ei și ca vice-comitele să nu dea dege sprijinul său noului primar.

Rezultatul alegerii a produs o sinceră însuflețire în întreg orașul. Chiar și mulți din cei cari au votat altfel, au luat cu mulțumire la cunoștință rezultatul votărei.

D. *Dr. D. Florescu* a depus Luni dimineața jurământul de primar în biroul vice-comitelui.

„**Foaia Poporului român**” — organ zilnic. Cu începere dela 1 Februarie n. foaia săptămânală „Foaia Poporului român” din Budapesta (proprietar D. Birăuțiu) va apărea de 5 ori pe săptămână.

— **Alegere de învățător.** Din Toracul-mic ni-se scrie: Duminecă, la 15 (28) l. c. s'a ținut alegerea de învățător în comuna frunțasă Toracul-mic. Alegerea, care a fost condusă cu rară destoinicie de M. O. D. Mihail Păcățianu, șeful tractual, s'a terminat cu însuflețire nedescrisă, fiind ales că o majoritate impunătoare de 38 voturi bravul tânăr Ioan Petroviciu față de cele 72 voturi ale dlui Teodor Balos, ambii fii comunei.

— **Himen.** Ni-se anunță nunzia dsoarei Livia Murarescu, cu d. Octavian Codrean, care se va celebra la 11 Februarie 1912 în Bacamezeu.

Felicitările noastre!

— **Nou avocat român.** Din Budapesta ni-se scrie că d. Dr. Ioan Hămbășianu, unul dintre tinerii noștri vrednici, a făcut examenul de liberă practică advocațională (censura de avocat) înaintea comisiei din Budapesta.

Sincerele noastre felicitări!

— **Serbia favorizată în dauna României.** Ziarul „N. W. Tageblatt” anunță că tratativele dintre guvernul austriac și cel unguresc în chestia importului cărnei au ajuns la o soluție definitivă

după care Ungaria va permite ca Serbia să exporteze în Austria o cantitate de carne mai mare decât cea prevăzută în convenția respectivă, iar în schimb România va trimite mai puțin decât are dreptul.

Motivul acestei hotăriri este că România nu are dispune de atâta carne cât este în drept să dea.

Această părere se contrazice însă cu aceea a consiliului comunal din Viena care, prin delegația trimisă de curind în România, s'a convins că România are destulă carne și a stabilit că nu poate exporta prin T. Severin numai din cauza piedicilor puse de guvernul unguresc prin funcționarii săi.

— **Academia română și școlile.** Din București ni-se scrie: Academia Română își urmează cu stăruință opera de curățare a neamului.

Acum în urmă, Academia a construit pe moșia sa Roșiori (Suceava) o școală cu locuință pentru diriginte și mobilierul trebuincios.

Această școală, împreună cu terenul împrejmuit (2660 m. p.) și cu grădina școlară (6630 m. p.), Academia Română le-a donat, prin tribunal, ministerului instrucțiunei.

— **Războiul european evitat de Impăratul Wilhelm.** La banchetul ce s'a dat de consiliul municipal din Hamburg cu ocaziunea aniversării nașterii împăratului Wilhelm, primarul a rostit un discurs senzațional. Primarul a spus între altele că dela 1870 situația politică n'a fost nici odată așa de critică ca în a doua jumătate a anului trecut. Atitudinea împăratului în acea epocă a fost de cea mai mare importanță pentru imperiul german, căci pacea depindea de împăratul Wilhelm. El a rămas calm, cu toate că situația politică luase în câteva rinduri o întorsătură gravă, care ar fi putut să dea loc la un război. Impăratul Wilhelm era conștient de răspunderea sa. El cunoștea situația politică și știa ce urmări ar fi putut să aibă un război pentru Germania.

Impăratul Wilhelm avea însă, deplină încredere în armata și flota germană. De aceea suntem dator să ne îngrijim ca armata și flota să fie puternice și în timpuri de pace.

— **Moartea unui politician austriac.** Din Viena se telegrafiază că eri, Marți, la amiază a murit, în vîrstă de 57 de ani, *Dr. Alfred Ebenhoch*, fost ministru și unul dintre cei mai intimi prieteni ai repausatului *Dr. Carol Lueger*.

Dr. Ebenhoch a fost un distins membru al partidului creștin-social din Austria.

— **O victimă a duelului american.** În Seghedin s'a sinucis, trăgându-și un gloanț în creeri, tânărul Gavril Sava, elev în clasa a VII-a a liceului din Seghedin.

Într-o scrisoare spune că motivul sinuciderii sale e un duel american. El și un coleg al său îndrăgiseră aceeași fată. Neputând să renunțe nici unul la idealul său, s'au înțeles să hotărască. Sărmanul Sava a tras bila neagră și s'a sinucis...

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea teatrului împreunat cu cântări și joc ținut în Laslăul-Român la 7 Ianuarie 1912 a doua zi de Bobotează au suprasolvit următorii domni: Victor Comea, notar Laslău 2 cor. Elie Ioanovicu, paroh Șoimușul-rom. 1 cor. Traian Popa, paroh Corviesănmărtin 1 cor. Dănilă Boilă, comerciant Diciosănmărtin 2 cor. Nicolau Boieru, paroh Duplac 40 fil. Teodor Pădurean, paroh Ciucmandru 40 fil. Ioan Ciotloș, inv. Șoimușul-rom. 1 cor. Constantin Medrea, teolog abs. 1 cor. și N. Curuș, proprietar 1 cor.

Exprimându-le P. T. Domni și pe această cale mulțumită am rămas

Laslăul-român, 29 Ianuarie 1912. Octavian Benția, inv. ort. rom.

— **Necrolog.** Ni-se anunță: Luni la 29 Ianuarie 1912 în Bucium-Șiasa după un morb scurt se repauzat în etate de 78 ani în al 51-lea an al fericiției sale căsătorii Ioan Măcevei, proprietar de

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de paste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

...mina, membru în direcțiunea institutelor de credit și economii „Auraria” și „Detunata”, prim-epitrop al bisericii gr.-cat. din Becium-Siasa. Îi jalește întristata familie.

Elena Macaveu n. Bica ca soție, Maria Macaveu m. Papp, Iulia Macaveu m. Rusan, văd. Sofia Macaveu m. Bărbuțiu, Elena Macaveu m. Stoicovita, Traian Macaveu, Dr. Brutus Macaveu ca fiica și fii. Iuliu Papp, Florian Rusan, Victor Stoicovita, Aneta Paul m. Macaveu ca noră și gineri.

Odihnească în pace!

— **O moțiune hazlie.** Femeile, cari servesc în cafenelele bulevardului Parsului, au ținut un congres ca să protesteze contra indiguității bacșișurilor.

Știți care a fost hotărârea? Firește, la întrunire au vorbit toate congresistele.

1. Se interzice primirea bacșișului;
2. Se permite primirea bacșișului.

După întrunire, congresistele au manifestat sgomotos pentru salvarea demnității și onoarei femeiene.

— **La fondul Episcopul Nicolae Popea** pentru masa învățăcelilor meseriași a., Reuniunii socialilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Ioan Dușă, eritor, soția sa Elena n. Buzdughină și copila lor Olivia, în amintirea fiicei resp. soribavei răposate Silvia, 1 cor.; Achim Oancea, învățăcel faur, 30 bani; Teodor Popa, învățăcel eisinar, 50 bani; Nicolae Șorosteian inv. pantof. 40 bani și V. Tordășianu, prezident 10 bani.

— **Ziarul „Tribuna”** se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.

x **Inainte de inventar,** scădere la preț, gente, mufuri, săculeți pentru dame, articole de piele, gucker-e, și diferite articole cu prețuri ieftine de ocazie în prăvălia lui Hegedüs Gyula Arad, Piața Andrassy Nr. 15. Telefon 506.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb,** Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

ECONOMIE.

Institutul financiar „Lunca”, din Marghita (com. Bihor) al cărui bilanț îl publicăm în acest număr al nostru, primește depozite spre fructificare, plătind 5 și 6 jum. proc. interese. Pentru fondurile bisericești și culturale dă 6 proc.

BIBLIOGRAFII.

Au apărut și se află de vânzare la „**Librăria Tribuna**”:

Din celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut

„RĂSBOIU ȘI PACE” volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „**Librăria Tribuna**”.

Volumul III va apărea în curând.

„Din țări străine”

scrierile inedite alui Dr. Iuliu T. Mera.

Prețul 2 Cor., în România Lei 3.50 plus 20 fil. porto, recomandat 50 fil.

Calendar pe anul 1912

Calendar de lux (block) pentru masă și părete cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 20 fil. porto, recomandat 45 fil.

»**Calendarul Minervei** pe anul 1912. Prețul 1.25 Cor., 45 fileri porto recomandat

Călinarul Poporului (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Călinarul Săteanului (Sibiu) 30 fil. + 5 fil. porto.

Calendarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

„**Calendarul Național**” editat de „Foaia interesantă” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

„**Calendarul Ligei Culturale**” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

„**Calendarul Lumea Ilustrată**” a 1.50 + 20 fil. porto. recom. 45 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

Iuliu Puticiu, Eftimiu Clorogar și Gregorie Marienes — **Lipova.** Vă mulțămesc fraților pentru sprijinul mi-l oferiți împotriva mișselor. Ori cât de măgulitoa pentru mine sirele voastre, și cu atât mai prețioa: cu cât nu vi-le-am cerut, nu le pot publica, alegând pr cum vedeți calea procesului pentru repararea onoa: mele. Și dealtfel, v'as expune numai fără folos inst: telor unui om lipsit de rușine, publicându-le. Le p: strez însă ca pe o prețioasă măturie a prieteniei și dragostei voastre de adevăr. — **S. Bocu.**

A. T. în Totvărădia. Regretăm, dar, nu putem int: în certurile d-v. locale. Am cetit actele ce ni-ați trimi: din sedințele comitetului parohial, dar noi plecăm: judecata noastră din principii. Nu vi-ar fi fost permis: organizați petrecerea în sala lui Kohn, când este acc: școală românească, cât de mică și e comerciantul româ: d. Teranu, pe care noi îl cunoaștem de român bun și d: om de omenie. Nu vă tragem la îndoială intențiile p: cari ni-le afirmați, modul însă cum le puneți în apl: care duce fatalmente la desbinări. Pe d. Teranu îl ști: aderent sincer al partidului național, un lucru ce v: pune pe d-v. în inferioritate față de el. Pot să vă fi: în cazul dat sincere intențiile, dar nu poate fi bănuit c: lucruri neromânești, un om care la momente însem: nate se expune pentru credințele sale. Fără a voi s: vă blezăm, vi-o spunem aceasta franc, chiar cu prețu: să treceti la „Românul”, cum ne spuneți.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cona.

„AJUTORUL”

societate pe acții în Șeica-mare.

CONCURS.

»**AJUTORUL**« societate pe acții în Șeica-mare, publică concurs pentru un **practi-** cant, cu salariu anual de 1000.— coroane, plătite în rate lunare anticipative.

Dela recurenți se cere să fie absolvenți ai unei școli comerciale și să cunoască limba maghiară, trimițându-și documentele până în 20 Februarie st. n. a. c.

Alesul dacă va corespunde după serviciu de un an va fi denumit funcționar cu drept de penziune.

Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Șeica-mare, în 28 Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

Leon Tolstoi.

207

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— M'am grăbit să vă ajung la porțile Moscovei. răspunse de Bosset.

Napoleon zâmbi, ridică distrat capul și privi la dreapta. Un aghiotant se apropie cu pași ușori și prezentă împăratului o tabacheră de aur pe care Napoleon o luă în mâna sa.

— Sosești tocmai la vreme, făcu el ducând tabachera deschisă la nas. Îți plac călătoriile. În trei zile vei fi la Moscova. Fără îndoială că nu te așteptai să vizitezi într-o zi capitala asiatică? Vei face un voiaj plăcut.

De Bosset salută cu recunoștință pentru această atențiune la dragostea sa de călătorii, pasiune pe care împăratul i-o revelase pentru întâia oară.

— Dar ce este asta? întrebă Napoleon, băgând de seamă că toți aghiotanții săi priveau la un obiect cu un văl.

Bosset, cu o agilitate de curtean, și fără a-și arăta spatele, făcu demi-tur înapoi, ridică vălul și spuse:

— Un dar al împărătesei către Majestatea Voastră.

Era portretul viu colorat de Gerard al fiului lui Napoleon pe care toată lumea îl supranumise nu se știe de ce, regele Romei. Băiețușul foarte frumos cu părul său buclat, cu privirea lui Isus-copil în Madona Sextină, era înfățișat jucând la „billquet”. Bila era reprezentată

de un glob și bastonul în mâna cealaltă era un sceptru. Cu toate că alegoria nu prea era limpede, ea păru foarte luminoasă lui Napoleon și tuturor cari îl înconjurau.

— **Le Roi de Rome,** făcu el arătând portretul cu un gest grațios. E superb!

Ochii săi se voalară, el se apropiă mai tare de portret, aruncă o căutătură înapoi și se așeză pe scaunul pe care un aghiotant i-l adusese la moment; apoi făcu un gest și toți se retraseră.

Dupăce rămase mai multe clipe astfel, Napoleon atinse cu degetul asperitățile portretului, apoi se ridică și îl chemă din nou pe de Bosset și pe aghiotantul de serviciu. El dete porunca să se așeze portretul afară, în fața cortului pentru a da bătrinei garde mulțămirea de a-l contempla pe regele Romei, fiul și moștenitorul împăratului lor mult iubit.

După așteptarea sa, în vreme ce dejuna cu d. de Bosset, ofițerii și soldații bătrinei garde nu încetau de a striga cu entuziasm: „Vive le roi de Rome!”

După masă, Napoleon dictă ordinul de zi în prezența lui de Bosset! „Soldați, iată bătălia pe care ați dorit-o eu atâta ardoare, și nu depinde decât de voi de a fi învingători. Victoria ne este necesară. Ea ne va procura tot ce avem nevoie: locuințe comode și puțința de a ne întoarce în patria noastră. Purtați-vă cum v'ați purtat la Austerlitz, la Friedland, la Vitebsk și la Smolensk. Faceți ca posteritatea să-și amintească cu orgoliu actele voastre din această zi. Să se poată spune de fiecare dintre voi: el a luat parte la marea bătălie dela Moscova”.

— Scurt și energic, zise Napoleon recitând proclamațiunea pe care o scrisese fără nici o ștergătură.

— La Moscova, repetă el, și îl invită pe d. de Bosset „bitorul de călătorii” să facă cu dânsul o preumblare călare.

— Sunteți prea bun, Majestatea Voastră! răspunse de Bosset, care ar fi preferat să se culce și căruia nu-i plăcea să meargă călare.

Dar Napoleon îi făcu un semn cu capul și de Bosset fu nevoit să se execute.

Zărindu-l pe Napoleon soldații din gardă scoaseră urale și mai sonore în fața portretului regelui Romei. Napoleon se întunecă la chip.

— Luați acest portret, zise el cu un gest plin de grație majestoasă; este încă prea tânăr pentru a vedea un câmp de bătăie.

D. de Bosset închise ochii, inclină capul, scoase un oftat, arătând prin această mișcare că știa să aprecieze și să înțeleagă cuvintele împăratului.

Toată ziua aceia de 25 August, Napoleon o petrecu călare, cercetând posturile, dictând planurile pe cari le prezentau mareșalii și dând el însuși porunci generalilor. Dupăce se întoarse din a doua inspecție, Napoleon rosti:

— Șabul e în bună ordine; partida se poate angaja mâine.

El ceru un punș și începu să converseze cu d. de Bosset despre Paris și despre intențiunile sale de a modifica suita împărătesei. El îl ulimi pe prefect prin cunoștința ce o avea asupra celor mai mici amănunte ale intrigilor Curtii.

Apoi vorbi de lucruri glumete, îl tachină cu bunătate pe d. de Bosset asupra pasiunii sale de călătorii, în sfârșit vorbea cu neglijență ca un chirurg sigur de sine și care conversează tot sumecându-și mânele înainte de operațiune.

(Va urma).

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

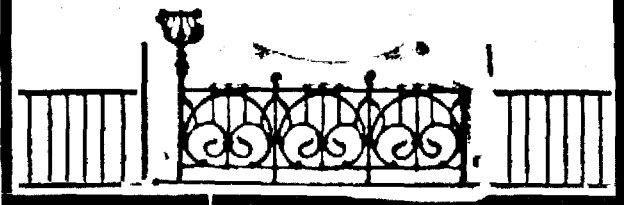
(Lângă „Apollo”).

ILIE BURA,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,

Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește orice lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă preturi ieftine și serviciu pu actual

Prima calitate.

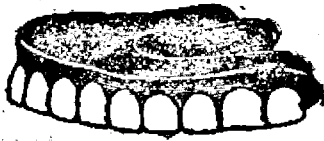
Mașini de cusut „Singer” calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl, centura bobin 47 fl, cu 5 cutii din oricare soi 55 fl, cu luntre scufurătoare (sülyes-tő karikahajós) — cent. albobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

66 fl. precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — lîferază:

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Resinzătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță

LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățatorie chimică.

Bistrița, Fótér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică

de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciornicar,

in Orăștie.

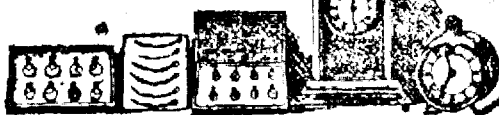
Szászváros.

Filială in Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. —

Să fac orice reparatură de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. —

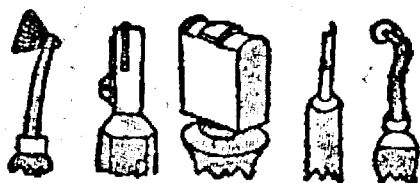
Serviciu conștiințios. :-

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari

Ujpest, Lőrincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai bune, cari se pot căpăta la prăvălia

Singer Co

societate pe acții,

ARAD, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană.)

La cerere se dă gratuit prospecte de lipsă.

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

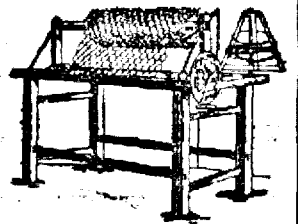
Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Arti-

cole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. :-

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI, Ferenoz-utca.

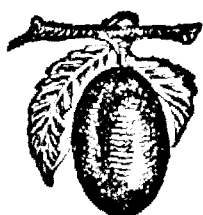
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii; singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru impletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a slivoviciului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (*Polystigma rubrum*) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Beclcherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS

păp car,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de oale, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Cine voinște

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda

din Lușoș,

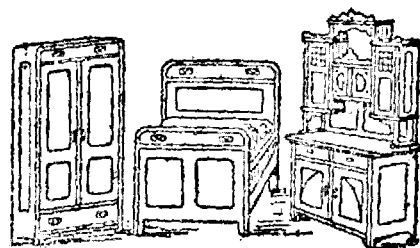
care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

BAUMANN ARNOLD succesorul

LÁHNI KÁROLY,

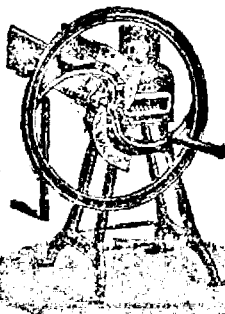
fabricant de mobilă.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul sau din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

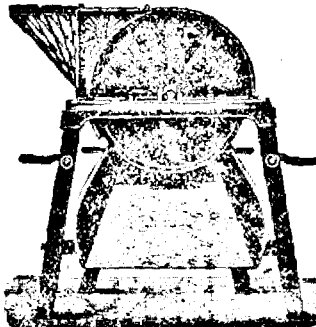

Hegyi János,

măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă.
Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.
(Casa proprie) Aiud — Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea de mașini agricole și industriale. La a ele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, desigur a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexceptonabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la brânșa aceasta, — la mine, arvind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și cumpene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau cu garanție și condițiuni de plată și în rate.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oile brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros nepăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 11/2 filler.

Surányi Viktor,

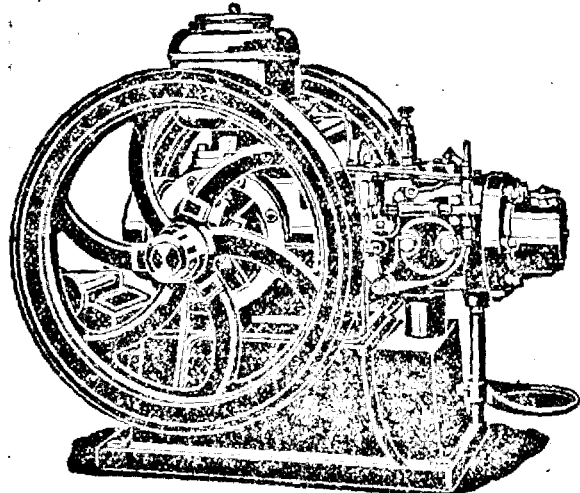
inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operel)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

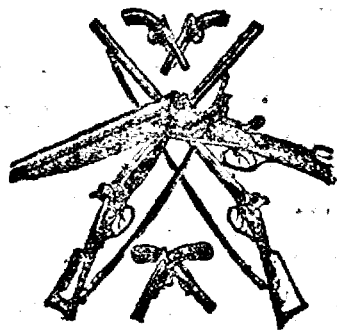

Motoare cu benzin și gaz.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

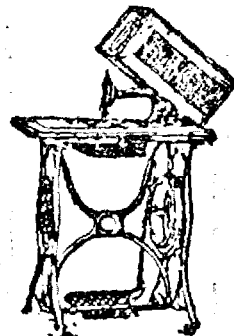
de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiincios.

Leitner Sándor

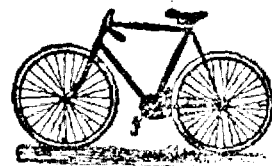
mechanic și electrotehnic
Cluj—Kolozsvar,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramofone și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de brânșă, precum: introducerea sonerilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

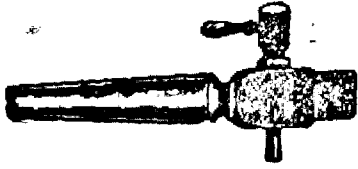

LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, camșuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cu ere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

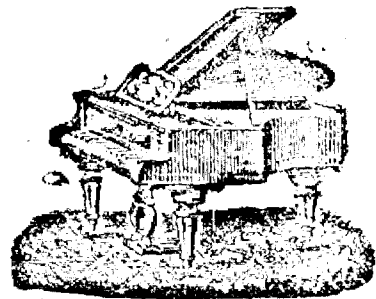
Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, **mobile** pentru camere de locuit, **birouri**, instalații pentru băcării, farmacii, mobilare pentru bi-eri și școale, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal SUCCESOR Wonka János

fabrică de pian cezar regale
Temesvár-Józsefváros.

Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor convenit.

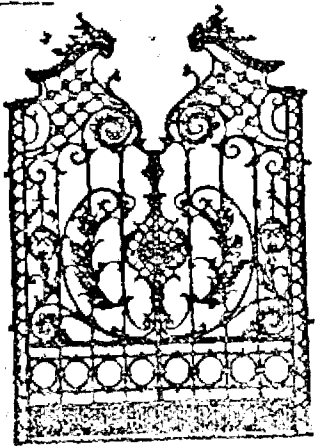
Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la orice lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătire de balcoane, foșoare, îngrădături la morminte, porți, case de păstrare contra incendiului, basreliefuri precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine.

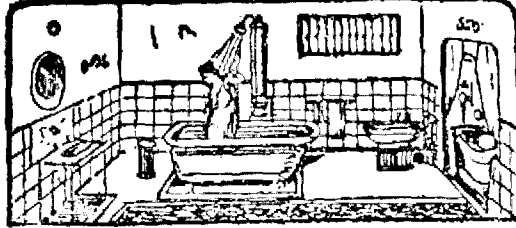
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muntelui de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperise, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apeducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

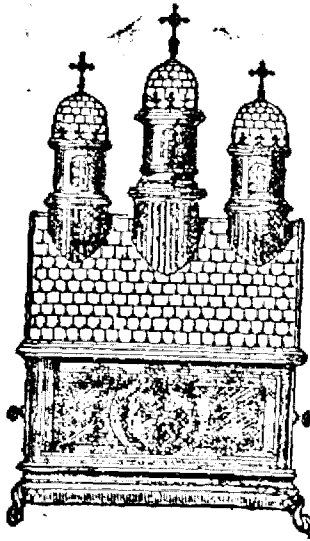

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák

turnătorie artistică de metal.
Budapest, VI, Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edificii, cripte. Toarnă diferite părți pentru mașini precum și table cu inscripția pentru avocați, medici și ingineri. Table cifrate cu inscripția numelor de strade pentru orașe și sate, cu prețuri ieftine.

Sam. Wagner,

Prima turnătorie de fier Sibiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

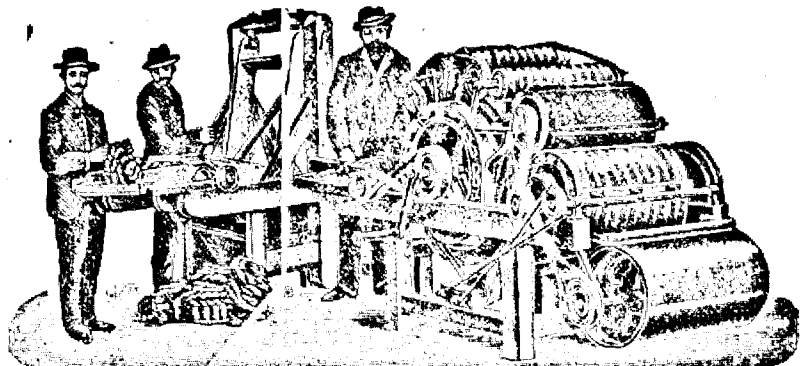
— NAGYSZEBEN. —

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână.

Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conduțe de apă etc. — Efectuază: Cele mai bune țevi tornate pentru conduțe de apă Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime — Foarte mare asortiment de **MOTOARE** dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase — Explicări și cataloage la cerere gratis.

„LUNCANA” institut de credit și economii societate pe acții în Marghita' (com. Bihor)

ACTIVA		CONTUL BILANȚ		PASIVA	
Casa în numărar	5656.45			Capital societar	150000
Casa de păstrare postală	15.85	5672	30	Fond de rezervă	924.2
Escompte	105889			Depozite spre fructificare	119268.0
Cambii cu acoperire hipotecară	253810	359699		Reescompte	167071
Lombard		39243		Interese tranzitoare	6950.91
Efecte		13602	40	Creditori	1046.33
Mobilier, după amortizare		1499		Profit curat	6764.95
Spese de fondare după amortizare		3200			
Accionari		26540			
Interese tranzitoare		1809	85		
Debitori		759	87		
		452025	42		452025.42

EȘITE		CONTUL PERDERE ȘI PROFIT		VENITE	
Interese la depozite spre fructificare	2720.04			Interese Escompte	10700.89
Interese la reescompte	14147.17			Interese Cambii hipotecate	19438.19
Interese la capital societar	456.07			Interese Lombard	1841.67
5% interese fondului de rezervă	44.01	17367	29	Venitul Efectelor proprii	386.48
Contribuții		1117	66	Proviziuni și alte venituri	4825.38
Chirie		1610	43		
Amortizări		966	15		
Spese de cancelarie		2896	39		
Salare și bani de cvartir		6469	74		
Profit curat		6764	95		
		37192	61		37192.61

Marghita, la 31 Decembre 1911.

Dr. Stoica m. p.
director executiv.Rusu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Vasile L. Tămaș m. p.
președinte.

Mochiu Vancea m. p.

Dr. Dionisie Stoica m. p.

Ioan Șaităuar m. p.

Gavril Lazar m. p.

Coriolan Manu m. p.

George Băican m. p.

Gavril Chereji m. p.

Cenzurat și aflat în ordine, conform §-lui 195 al legii comerciale. — Marghita, la 20 Ianuarie 1912.

COMISIA DE SUPRAVEGHERE:

Dr. Nicolae Șerban de Voila m. p.
președinte.

Laurențiu Nemeș m. p.

George Navrea m. p.

Victor Pop m. p.

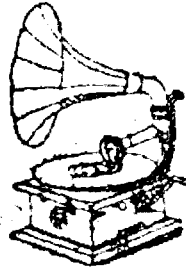
Ioșif Lissai m. p.
revizor expert al „Solidarității”

Propunerea direcțiunii și a comisiei de supraveghere asupra împărțirii profitului curat de K 6764.95:

5% dividendă și interese după capitalul vărsat K 4999.—, Fondului de rezervă K 575.78, Fondului de penziune K 200.—, Fondului cultural și de binefaceri K 177.—, Tantieme K 712.—, Profit transpus anului viitor 101.17; Total 6764.95.

Nici o fabrică de gramafone și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Prepătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petroleu, faclă, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

